

EVROPSKA
KOMISIJA

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA ZUNANJE
ZADEVE IN
VARNOSTNO POLITIKO

Bruselj, 10.11.2016
JOIN(2016) 49 final

**SKUPNO SPOROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Mednarodno upravljanje oceanov: prispevek EU k odgovornemu upravljanju oceanov

{SWD(2016) 352 final}

1. OCEANI KOT GLOBALNI IZZIV IN PREDNOSTNA NALOGA

Oceani imajo za Evropsko unijo in veliko držav po svetu bistveno vlogo za prihodnost. Ponujajo veliko možnosti za spodbujanje rasti, ustvarjanje delovnih mest in inovacije. Proizvodnja svetovnega oceanskega gospodarstva je ocenjena na 1,3 bilijona EUR, kar bi se lahko do leta 2030 več kot podvojilo¹.

Oceani imajo ključno vlogo pri uravnavanju podnebne sistema. Proizvedejo polovico našega kisika in absorbirajo večino svetovnega presežka toplote ter približno 25 % emisij CO₂². Veliko otoških (vključno z majhnimi otoškimi državami v razvoju) in obalnih držav je odvisnih od morskih virov in izpostavljenih mogočim vplivom človeških dejavnosti na področju ohranjanja in trajnostne rabe. Kako bomo ravnali z oceani, je ključnega pomena. Nekatere od najbolj perečih svetovnih izzivov, vključno s podnebnimi spremembami, revščino, varno, hranljivo in zadostno hrano za prebivalstvo, ki bo do leta 2050 predvidoma naraslo na devet milijard, lahko učinkovito rešujemo samo, če so oceani varni, zavarovani, čisti in upravljani na trajnostni način.

Naši oceani so ogroženi zaradi prekomernega izkoriščanja, podnebnih sprememb, zakisljevanja, onesnaževanja in izgube biotske raznovrstnosti. Pomorska in obalna gospodarstva se razvijajo po vsem svetu, vendar je njihov uspeh odvisen od večje trajnostne naravnosti. Dostop do morskih plovnih poti je včasih oslavljen zaradi nezakonitega ravnanja, povečanja ravni piratstva, oboroženih ropov in drugih oblik pomorskega kriminala na morju. Poskusi, da bi utrdili ozemeljske ali pomorske zahteve zunaj okvira, vzpostavljenega s Konvencijo Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu (UNCLOS), z ustrahovanjem, prisilo ali silo, bi lahko vplivali ne le na regionalno stabilnost, ampak tudi na svetovno gospodarstvo. Ozaveščenost o nezakonitih dejavnostih na področju pomorstva je ključen dejavnik za trajnostno upravljanje, ki temelji na pravilih.

Točne in pravočasne informacije o stanju morskih virov in ekosistemov še vedno ostajajo izziv. Tehnološki napredek, potreben za trajnostni razvoj pomorskih dejavnosti, je odvisen od izboljšanih raziskav.

Vsi ti izzivi so bili prepoznani na svetovni ravni. Na Vrhu Rio+20 so se voditelji držav in vlad zavezali k varovanju in obnovitvi oceanov in morskih ekosistemov ter k trajnostnemu upravljanju morskih virov skladno z mednarodnim pravom, da bi se uresničile vse tri razsežnosti trajnostnega razvoja. EU se je zavezala k temu celostnemu pristopu.

Agenda ZN za trajnostni razvoj do leta 2030 je prepoznala ohranjanje in trajnostno rabo oceanov kot enega od 17 ciljev trajnostnega razvoja (SDG 14) in kot del zelo medsebojno povezane agende. Ohranjanje in trajnostna raba oceanov se prvič obravnavata skupaj z drugimi najbolj perečimi svetovnimi izzivi trajnostnega razvoja v sklopu splošne svetovne politične agende ter bosta kot taka prisotna v več ciljih trajnostnega razvoja in drugih ciljih³. Svetovna skupnost mora te zaveze zdaj postaviti v prakso. EU je popolnoma zavezana temu cilju in njegovemu izvajanju. Ukrepi iz tega

¹ *The ocean economy in 2030* (Oceansko gospodarstvo leta 2030), OECD Publishing, Pariz (2016).

² *Climate change 2014 – Impacts, adaptation and vulnerability* (Podnebne spremembe 2014 – vplivi, prilagoditev in ranljivost), IPCC – peto poročilo o oceni stanja WGII, poglavje 6.

³ Poleg SDG 14 (oceani) se na oceane in obale nanašajo še številni drugi cilji trajnostnega razvoja, kot so: izkoreninjenje revščine (SDG 1), varnost preskrbe s hrano in trajnostno kmetijstvo (SDG 2), zdravje (SDG 3), čista voda in sanitarne storitve (SDG 6), moderna energija (SDG 7), rast in zaposlovanje (SDG 8), podnebje (SDG 13), ekosistemi in biotska raznovrstnost (SDG 15) ter partnerstva (SDG 17).

skupnega sporočila so sestavni del odziva EU na Agendo 2030. To je tudi prednostna naloga globalne strategije za zunanjo in varnostno politiko⁴.

1.1 POTREBA PO BOLJŠEM UPRAVLJANJU OCEANOV

Konvencija Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu (UNCLOS) ureja rabo oceanov in njihovih virov. Podpira jo okvir regionalnih in mednarodnih institucij ter forumov, ki so odgovorni za nadaljnje uravnavanje sektorskih dejavnosti, ki potekajo na morju⁵. Ta okvir zagotavlja širok nabor pravil in načel, vendar je nekoliko heterogen in neusklajen. Pojavlja se splošni konsenz, da bi morali morsko okolje in pomorske človeške dejavnosti, vključno z dejavnostmi na kopnem, ki vplivajo na oceane, upravljati učinkoviteje za obravnavo vse večjih pritiskov na oceane.

Posvetovanje Komisije⁶ leta 2015 je potrdilo, da trenutni okvir ne zagotavlja trajnostnega upravljanja oceanov:

- okvir ni končan in zahteva nadaljnji razvoj. Pomembne pravne vrzeli ostajajo zlasti na področju ohranjanja in trajnostne rabe morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije (BBNJ). Mednarodna oblast za morsko dno (ISA) še ni končala svojega rudarskega zakonika s potrebnimi predpisi in postopki v povezavi z globokomorskim rudarjenjem;
- dogovorjenih pravil in ureditev se pogosto ne izvaja učinkovito ali se jih ne uveljavlja enotno. Daleč smo še od uresničitve svetovnih ciljev, kot je doseganje največjega trajnostnega donosa v ribištvu do leta 2015 ali ohranitev 10 % obalnih in morskih območij, zlasti z zaščitenimi morskimi območji (MPA) do leta 2020⁷. Nepravočasna ratifikacija ogroža začetek veljavnosti pomembnih pomorskih konvencij, na primer Konvencije o delu na področju ribolova Mednarodne organizacije dela (MOD);
- med mednarodnimi organizacijami, odgovornimi za oceane, je premalo usklajevanja. Čeprav so pomorske dejavnosti medsebojno povezane, so večinoma urejene po sektorjih. Usklajevanje med mednarodnimi organi, ki pokrivajo različne sektorje, pogosto poteka *ad hoc* ali ne obstaja⁸. Organizacije in mehanizmi, ki bi lahko igrali ključno vlogo pri krepitvi splošnega okvira, kot so UN-Oceans ali Medvladna oceanografska komisija (IOC), imajo pogosto omejene pristojnosti;

⁴ *Skupna vizija, enotno ukrepanje: močnejša Evropa – globalna strategija za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije* (28. junij 2016).

⁵ Ti vključujejo IMO za ladijski promet, Mednarodno oblast za morsko dno za globokomorsko rudarjenje, FAO in regionalne organizacije za upravljanje ribištva, UNEP, večstranske okoljske sporazume, konvencije o regionalnih morjih in druge večstranske okoljske sporazume za ohranjanje in trajnostno rabo morskega okolja ter Unescov IOC za znanstveno raziskovanje morja. Poleg tega UNCLOS zagotavlja pravosodni mehanizem za obvezno mirno reševanje sporov v povezavi z njeno razlago ali uporabo: Mednarodno sodišče za pomorsko mednarodno pravo.

⁶ http://ec.europa.eu/dgs/maritimeaffairs_fisheries/consultations/ocean-governance/doc/ocean-governance-summary_en.pdf.

⁷ *Agenda ZN za trajnostni razvoj do leta 2030*, cilj trajnostnega razvoja št. 14.5 in strateški načrt za obdobje 2011–2020, cilj št. 11 glede biotske raznovrstnosti iz Aičija.

⁸ Npr. Konvencija o biološki raznovrstnosti/Mednarodna pomorska organizacija, Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo/regionalne organizacije za upravljanje ribištva/Konvencija o mednarodni trgovini z ogroženimi prosto živečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami/Konvencija o biološki raznovrstnosti.

- nezakonite in kriminalne dejavnosti znatno vplivajo na gospodarske subjekte, morsko okolje in na ljudi, ki delujejo v pomorskem sektorju. EU je izboljšala svoj varnostni okvir ter spodbudila mednarodno in regionalno sodelovanje na področju varnosti, vendar je treba storiti več za odpravo nezakonitih dejanj na morju. Pomanjkanje dostojnega dela v nekaterih dejavnostih, povezanih z oceanom, ostaja skrb vzbujajoče. Delovni pogoji na plovilih, ki se ukvarjajo z nezakonitimi dejavnostmi, včasih niti zdaleč ne dosegajo mednarodnih standardov ali so celo nezakoniti ter tako ne vplivajo le neposredno na delavce, ampak tudi na zmožnost sektorja, da deluje trajnostno;
- potrebno je večje usklajevanje med notranjimi in zunanjimi politikami EU, kot so strategija za regijo Baltskega morja, sinergija Črnega morja, strategija EU za jadransko-jonsko regijo, Unija za Sredozemlje in severna dimenzija;
- zainteresirane strani (vključno s podjetji, raziskovalci in organizacijami civilne družbe) bi morale biti bolj vključene v pripravo in izvajanje mednarodnega regulativnega okvira. To bi povzročilo večjo usklajenost in spodbudilo razvoj dopolnilnih ureditev upravljanja, npr. prostovoljne zaveze in izmenjava najboljših praks. Upravljanje oceanov bi moralo temeljiti na trdnih znanstvenih raziskavah in znanju.

1.2 VLOGA EU

Skladen mednarodni medsektorski pristop, ki temelji na pravilih, je potreben, da bodo morja varna, zavarovana, čista in upravljana na trajnostni način. Tak pristop bo prispeval tudi k doseganju rezultatov za državljane EU na področju prednostnih nalog, kot so delovna mesta, rast, konkurenčnost, trajnost, odpornost na podnebne spremembe ter mir in varnost. Spodbujanje na pravilih temelječega dobrega upravljanja na morju bo prispevalo h krepitvi človekovih pravic, svobode in demokracije, ustvarjanju enakih konkurenčnih pogojev za podjetja ter izboljšanju delovnih pogojev po vsem svetu. To je skladno z vlogo EU kot močnega svetovnega akterja.

EU je v dobrem položaju za oblikovanje mednarodnega upravljanja oceanov na osnovi svojih izkušenj pri razvoju trajnostnega pristopa k upravljanju oceanov, predvsem z okoljsko politiko (zlasti okvirno direktivo o morski strategiji), integrirano pomorsko politiko (zlasti direktivo o pomorskem prostorskem načrtovanju), prenovljeno skupno ribiško politiko, ukrepi proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu (IUU) ribolovu ter s pomorsko prometno politiko.

EU je poleg tega razvila sklop varnostnih orodij za obravnavo povezav med notranjimi in zunanjimi varnostnimi vidiki. Globalna strategija EU za zunanjo in varnostno politiko potrjuje potrebo po bolj „združenem“ pristopu – med notranjimi in zunanjimi vidiki politik, v zunanjih politikah ter med državami članicami in institucijami EU. Razviti bi bilo treba sinergije z drugimi politikami (npr. za kibernetko varnost, kibernetko obrambo in krožno gospodarstvo) in strategijami (npr. strategija EU za pomorsko varnost (EUMSS)⁹ in sorodne regionalne strategije¹⁰). Tako bo prispevek EU h krepitvi upravljanja oceanov podpiral cilj svetovne rasti in varnosti na področju morskega okolja.

⁹ *Strategija Evropske unije za pomorsko varnost*, 11205/14, ki jo je sprejel Svet za splošne zadeve 24. junija 2014.

¹⁰ *Strategija Evropske unije za Gvinejski zaliv*, ki jo je sprejel Svet za zunanje zadeve 17. marca 2014; *Strateški okvir Evropske unije za Afriški rog*, ki ga je sprejel Svet za zunanje zadeve 14. novembra 2011.

EU je razvila strategijo za pomorsko varnost, da bi učinkovito in celovito obravnavala pomorsko varnost in varnostne izzive z uporabo ustreznih mednarodnih, evropskih in nacionalnih instrumentov. Uporabljati bi jo bilo treba skladno s tem sporočilom, da bi olajšali medsektorsko sodelovanje in povečali potencial rasti. EU še naprej aktivno prispeva h globalni pomorski varnosti, pri čemer se opira na svoje izkušnje z bojem proti piratstvu v zahodnem Indijskem oceanu ter proti tihotapljenju in trgovini z ljudmi v Sredozemskem, Črnem in Baltskem morju, preučuje pa tudi možnosti v Gvinejskem zalivu¹¹, Južnokitajskem morju in Malaški ožini.

EU pri upravljanju oceanov sodeluje z dvostranskimi, regionalnimi in večstranskimi partnerji po vsem svetu, pri čemer je njeno glavno pravno vodilo UNCLOS. Vzpostavljena ima strateška partnerstva in sporazume s ključnimi mednarodnimi akterji in partnerji. Tesno sodeluje z različnimi razvijajočimi se silami. Je pogodbenica številnih sporazumov in konvencij. EU in njene države članice so skupaj največji svetovni donator pomoči.

EU bi morala graditi na obstoječih ureditvah za boljše upravljanje oceanov ter boljše usklajevanje z mednarodnimi in regionalnimi forumi. Aktivno si prizadeva za razvoj sodelovanja s sosednjimi državami na področju pomorske politike in oceanskega gospodarstva, med drugim tudi na podlagi evropske sosedске politike v vzhodni in južni razsežnosti. Pomembno prispeva tudi h globalnemu upravljanju dela v pomorskem prometu ter globalnemu boju proti prisilnemu delu in trgovini z ljudmi.

Ukrepanje EU in držav članic mora biti bolj „združeno“ prek zunanjih in notranjih politik. Njihova skupna teža bo znatno povečala potencial za pozitivne spremembe. EU bi morala zagotoviti usklajeno delovanje med svojimi notranjimi in zunanjimi politikami skladno s svojo zavezo za izboljšanje usklajenosti politik za trajnostni razvoj. EU bi morala podpirati sinergije z drugimi politikami EU, vključno z razvojnimi politikami in strategijami kot je EUMSS.

Poleg tega EU obsega devet najbolj oddaljenih regij. Te regije so zaradi svojega prispevka k pomorski razsežnosti EU ter svojega položaja v Atlantskem in Indijskem oceanu pomembni akterji, ki lahko dejavno prispevajo k boljšemu upravljanju oceanov.

Da bi zagotovili varne, zavarovane, čiste in na trajnostni način upravljane oceane, Komisija in visoka predstavnik predlagata 14 sklopov ukrepov na treh prednostnih področjih:

- izboljšanje okvira za mednarodno upravljanje oceanov,
- zmanjševanje pritiskov na oceane in morja ter ustvarjanje pogojev za trajnostno modro gospodarstvo ter
- krepitev mednarodnega raziskovanja in podatkov na področju oceanov.

2. IZBOLJŠANJE OKVIRA ZA MEDNARODNO UPRAVLJANJE OCEANOV

Evropska komisija in visoka predstavnik bosta na podlagi mednarodnega soglasja, da je treba okvir za upravljanje oceanov okrepiti, izvajali naslednje ukrepe:

¹¹ V Gvinejskem zalivu (od Senegala do Angole) je EU v letu 2014 razvila strategijo in v letu 2015 akcijski načrt skladno s „celovitim pristopom“, da podpre afriško pobudo v okviru procesa iz Yaoundéja, ki so jo sprejeli voditelji držav zahodne in srednje Afrike junija 2013.

Ukrep 1: Zapolnjevanje vrzeli v okviru za mednarodno upravljanje oceanov

Komisija in visoka predstavnica bosta še naprej sodelovali z državami članicami in mednarodnimi partnerji pri spodbujanju izvajanja večstranskih instrumentov, ki so bili dogovorjeni, a še niso začeli veljati. Komisija in visoka predstavnica bosta okrepili svoja prizadevanja za spodbujanje podpisovanja, ratifikacije, prenosa in učinkovitega izvajanja ključnih svetovnih instrumentov za upravljanje oceanov, kot so UNCLOS in njeni veljavni izvedbeni sporazumi.

Komisija bo še naprej dejavno sodelovala pri oblikovanju pravno zavezujočega instrumenta na podlagi UNCLOS glede ohranjanja in trajnostne rabe morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije (BBNJ). Še naprej bo podpirala mednarodna prizadevanja za zaščito morske biotske raznovrstnosti v drugih ustreznih mednarodnih forumih, kot sta Konvencija o biološki raznovrstnosti (CBD) ter Konvencija o mednarodni trgovini z ogroženimi prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami (CITES).

Komisija in visoka predstavnica bosta skupaj z državami članicami in vsemi drugimi strankami, vključno z mednarodnimi partnerji, gospodarstvom in organizacijami civilne družbe, raziskali, katere prostovoljne, nezakonodajne in dopolnilne ukrepe je mogoče sprejeti v podporo upravljanja oceanov.

- *Komisija in visoka predstavnica bosta sodelovali z državami članicami in mednarodnimi partnerji za zagotovitev sprejetja, ratifikacije in izvajanja ključnih svetovnih instrumentov za upravljanje oceanov, kot so načrtovani izvedbeni sporazum UNCLOS o BBNJ in konvencija MOD o delu na področju ribolova.*
- *Komisija in visoka predstavnica bosta podpirali mednarodna prizadevanja za zaščito morske biotske raznovrstnosti v vseh ustreznih mednarodnih institucijah.*
- *Do leta 2018 bo Komisija oblikovala navodila za raziskovanje in izkoriščanje naravnih virov na morskem dnu na območjih pod nacionalno jurisdikcijo, da bi pomagala obalnim državam članicam pri izpolnjevanju njihove dolžnosti skladno z UNCLOS, da varujejo in ohranjajo morsko okolje.*
- *Komisija in visoka predstavnica bosta nadaljevali regionalne pobude zunaj EU v povezavi s trajnostnim razvojem morskih bazenov – v sodelovanju z vsemi ustreznimi regionalnimi in mednarodnimi organizacijami – in strategije, kot so tiste za Afriški rog in Gvinejski zaliv, ki priznavajo morsko in pomorsko sodelovanje kot orodje za zagotavljanje varnosti in trajnostni razvoj.*

Ukrep 2: Spodbujanje regionalnega upravljanja ribištva in sodelovanja na ključnih oceanskih območjih za zapolnitev vrzeli regionalnega upravljanja

Regionalne organizacije za upravljanje ribištva (RFMO) so ključne mednarodne organizacije za ohranjanje ter trajnostno uporabo čezconskih in izrazito selivskih staležev rib. Izboljševanje in redno pregledovanje njihove uspešnosti (npr. glede znanosti, ustrezne preglednosti in odločanja) sta ključnega pomena za delovanje EU v teh forumih.

Večina osrednjega Arktičnega oceana, ene najboljčutljivejših morskih regij na svetu, ni zajeta v mednarodnih ureditvah ohranjanja ali upravljanja. Skladno z nedavno

predlagano celostno politiko za Arktiko¹² si mora EU prizadevati za zagotovitev trajnostnega razvoja v regiji in okolici na podlagi mednarodnega sodelovanja. Podprla bo zlasti ustanovitev arktične regionalne organizacije za upravljanje ribištva/dogovora in z ustanavljanjem zaščitenih morskih območij spodbujala biotsko raznovrstnost.

Druge regionalne strategije EU (npr. v Gvinejskem zalivu in na Afriškem rogu) morajo imeti bistveno vlogo pri izboljšanju ohranjanja in upravljanja staležev rib ter zagotavljanju okvirja za obravnavo nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova.

- *Komisija bo sodelovala z mednarodnimi partnerji pri oblikovanju regionalnih organizacij za upravljanje ribištva ali dogovorov za vrste in območja, ki do zdaj še niso bila vključena. EU bo zlasti podpirala večstranski sporazum, ki bo preprečeval nereguliran ribolov na odprtem morju v osrednjem Arktičnem oceanu, dokler ne bo vzpostavljena regionalna organizacija za upravljanje ribištva/dogovor.*
- *Komisija bo do leta 2020 podprla nadgradnjo Odbora za ribištvo za vzhodni srednji Atlantik in Komisije za ribištvo v zahodnem srednjem Atlantiku. Podpirala bo tudi regionalne ribiške organe in pobude pri izboljševanju sodelovanja med državami glede vprašanj, kot je nezakoniti, neprijavljeni in neregulirani ribolov.*
- *Komisija bo spodbujala izboljšanje delovanja obstoječih regionalnih organov za upravljanje ribištva, zlasti s podpiranjem rednih pregledov uspešnosti.*

Ukrep 3: Izboljšanje usklajevanja in sodelovanja med mednarodnimi organizacijami ter ustanavljanje oceanskih partnerstev za upravljanje oceanov

EU bi morala prispevati k izboljšanju usklajevanja in sodelovanja med mednarodnimi organizacijami s pooblastili, vezanimi na oceane. To bi bilo mogoče s pomočjo memorandumov o soglasju in sporazumov o sodelovanju za okrepitev usklajevanja med organi, ki imajo enake ali dopolnjujoče se cilje. Komisija bo preučila oživitvev tako imenovanega procesa iz Kobeja, namenjenega regionalnim organizacijam za upravljanje ribištva za tune, in ga razširila na vse regionalne organizacije za upravljanje ribištva. EU bo podprla tudi vlogo mehanizmov večstranskega sodelovanja, kot so UN-Oceans – zlasti v okviru pregleda njegovih pristojnosti v letu 2017 –, Medvladna oceanografska komisija, Mednarodna oblast za morsko dno ter celinske in regionalne organizacije, ki so razvile strategije za varstvo in povečanje vrednosti morij.

Komisija sodeluje v dvostranskih dialogih o pomorskih zadevah in ribištvu s ključnimi oceanskimi akterji, vključno z Avstralijo, Kanado, Kitajsko, Japonsko, Novo Zelandijo in ZDA. V naslednjih petih letih jih namerava postopoma nadgraditi v „oceanska partnerstva“. To bo okrepilo sodelovanje na ključnih področjih upravljanja oceanov, kot so izvajanje ciljev trajnostnega razvoja, vezanih na oceane, krepitev zmogljivosti, spodbujanje ohranjanja in trajnostne „modre rasti“, pomorske raziskave, mednarodno upravljanje ribištva, dostojni delovni pogoji, boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu ter pomorska varnost.

¹² Skupno sporočilo o celostni politiki Evropske unije za Arktiko, JOIN(2016) 21 – final.

- Komisija in visoka predstavnica bosta podpirali boljše sodelovanje in usklajevanje med svetovnimi in regionalnimi organizacijami, katerih pristojnosti so povezane z oceani, tudi s pomočjo novih ali obstoječih okvirov.
- Komisija bo podpirala boljše usklajevanje med regionalnimi organizacijami za upravljanje ribištva in konvencijami o regionalnih morjih (RSC) ter sodelovanje s svetovnimi organizacijami¹³.
- Komisija bo podpirala globalna prizadevanja za zaščito morske biotske raznovrstnosti v vseh ustreznih mednarodnih institucijah, kot so prednostni ukrepi, sprejeti na 12. zasedanju konference pogodbenic Konvencije o biološki raznovrstnosti za morsko in obalno biotsko raznovrstnost¹⁴, ter druge odločitve, povezane z določitvijo ekološko ali biološko pomembnih morskih območij (EBSA).
- Komisija bo zagotovila učinkovito izvajanje odločitev, sprejetih za zaščito morskih vrst na 16. in 17. konferenci pogodbenic CITES¹⁵.
- Komisija in visoka predstavnica bosta podprli mehanizme večstranskega sodelovanja, kot je UN-Oceans v okviru prihodnjega pregleda njegove pristojnosti in z namenom, da se okrepi njegovo usklajevalno vlogo.
- Komisija bo predlagala razvoj oceanskih partnerstev s ključnimi oceanskimi akterji.

Ukrep 4: Krepitev zmogljivosti

Komisija in visoka predstavnica bosta uporabili okvir zunanje politike, vključno z razvojnim sodelovanjem za spodbujanje in krepitev zmogljivosti za boljše upravljanje oceanov, ohranjanje in obnavljanje biotske raznovrstnosti ter trajnostnega modrega gospodarstva s partnerji, vključno z mednarodnimi organizacijami.

Morski in obalni razvoj morata biti okoljsko vzdržna in socialno vključujoča. Povezave in kompromise med sektorji ter naložbe je treba jasno opredeliti in utemeljiti.

EU ima široko množico dvostranskega sodelovanja, partnerstev in trgovinskih sporazumov, vključno s sporazumi o partnerstvu o trajnostnem ribištvu, v sklopu katerih lahko okrepi sodelovanje pri pomorskih vprašanjih, kot so modra rast, upravljanje morij in obalnih območij, pravice in kvalifikacije delavcev¹⁶, vpliv podnebnih sprememb na oceane ter podpora pri izvajanju mednarodnih zavez.

Del tega pristopa bo tudi krepitev priložnosti za povečanje zmogljivosti na prednostnih območjih, kot so Gvinejski zaliv, Jugovzhodna Azija, južni Atlantik in majhne otoške države v razvoju.

Komisija in visoka predstavnica bosta aktivirali sredstva, ki bodo omogočala boljše načrtovanje za trajnostno modro gospodarstvo, zlasti v okviru Unije za Sredozemlje

¹³ Npr. Mednarodna oblast za morsko dno; Konvencija o mednarodni trgovini z ogroženimi prosto živečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami, Program ZN za okolje, Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj ter Svetovna trgovinska organizacija.

¹⁴ CBD COP XII/23;
<https://www.cbd.int/decision/cop/default.shtml?id=13386>.

¹⁵ <https://cites.org/eng/res/index.php>.

¹⁶ Med drugim z mednarodno konvencijo Mednarodne pomorske organizacije o standardih za usposabljanje, izdajanje spričeval in stražarjenje za osebe na ribiških ladjah, 1995 (STCW-F).

(UfM) in Barcelonske konvencije. Spodbujali bosta regionalni dialog s pomočjo foruma Unije za Sredozemlje o modrem gospodarstvu in podpirali ukrepe, dogovorjene v tem okviru, vključno z boljšim sodelovanjem pri pomorskih raziskavah in inovacijah prek pobude BlueMed.

- *Komisija in visoka predstavnica bosta uporabljali okvir zunanje politike, vključno z okvirom za razvojno sodelovanje za spodbujanje in krepitev zmogljivosti za boljše upravljanje oceanov in trajnostno modro gospodarstvo s ključnimi partnerji – zlasti v Tihem oceanu, Indijskem oceanu in zahodni Afriki.*
- *Na podlagi obstoječega razvojnega sodelovanja EU bosta Komisija in visoka predstavnica sodelovali pri krepitev zmogljivosti na področju pomorske varnosti z drugimi državami in regionalnimi organizacijami – zlasti v Gvinejskem zalivu in Indijskem oceanu.*
- *Leta 2017 bosta Komisija in visoka predstavnica podprli razvoj močnega razvojnega okvira za modro gospodarstvo, ki temelji na dokazih.*
- *Komisija in visoka predstavnica bosta opredelili načine za izboljšanje upravljanja oceanov z izvajanjem ciljev trajnostnega razvoja. To bo na primer vključevalo večanje priložnosti za krepitev zmogljivosti na prednostnih območjih, kot sta Gvinejski zaliv in jugovzhodna Azija.*
- *Komisija bo tudi tehnično sodelovala z Mednarodno pomorsko organizacijo (IMO), kar bo krepilo izvajanje in uveljavljanje instrumentov IMO.*
- *Komisija bo aktivirala sredstva za podporo napredka na področju krepitev zmogljivosti, povezane z razvojem trajnostnega modrega gospodarstva v Sredozemlju v okviru Unije za Sredozemlje in drugih organizacij, vključno z Barcelonsko konvencijo.*

Ukrep 5: Zagotavljanje varnosti ter zaščite morij in oceanov

Strategija EU za pomorsko varnost opredeljuje varnostne izzive, kot so piratstvo, nezakonita trgovina in tihotapljenje ljudi, orožja in mamil, ter poudarja, da je treba olajšati sodelovanje in izmenjavo informacij med civilnimi in vojaškimi oblastmi. Širše mednarodne razprave v forumih, kot so ZN, G7 in G20, ter prilagojena partnerstva z drugimi državami in regionalnimi organi (npr. Afriška unija in ASEAN) so potrebni pri iskanju globalnih rešitev.

V sodelovanju z državami članicami si bosta Komisija in visoka predstavnica na dvostranski in večstranski ravni z državami, ki niso članice EU, in regionalnimi organizacijami znotraj okvira strategije EU za pomorsko varnost ter regionalnih strategij (npr. Gvinejski zaliv, Afriški rog) prizadevali za zmanjšanje in odpravo groženj pomorske varnosti in tveganj, in sicer z okrepljenimi prizadevanji na prednostnih področjih¹⁷.

¹⁷ To vključuje: delo na usklajenem pristopu za vprašanja pomorske varnosti v mednarodnih forumih (npr. ZN, G7 in G20) in prek dialogov na visoki ravni; krepitev in podporo regionalnih odzivov EU na področju pomorstva (npr. protipiratska operacija Atalanta v Indijskem oceanu in operacija EUNAVFOR MED Sophia v Sredozemlju za boj proti mrežam tihotapcev in preprodajalcev); ter krepitev zmogljivosti pomorske zaščite z državami, ki niso članice EU, in regionalnimi organizacijami.

Nova uredba mejne in obalne straže¹⁸ ter spremenjene uredbe Evropske agencije za pomorsko varnost (EMSA) in Evropske agencije za nadzor ribištva (EFCA) zagotavljajo podlago za tesnejše sodelovanje med agencijami EU, ki podpirajo organe držav članic, ki opravljajo funkcije obalne straže, in državami ob evropskih morskih bazenih, ki niso članice EU. To delo bo osredotočeno tudi na boljše sodelovanje med nacionalnimi obalnimi stražami za večnamenske kampanje, ki na primer vključujejo odkrivanje nezakonitih izpustov v morje skladno s konvencijo MARPOL¹⁹. Kot del tega sodelovanja Frontex, EMSA in EFCA sodelujejo v večnamenskih operacijah, med drugim za ribištvo, mejni nadzor in nadzor priseljevanja v osrednjem Sredozemskem morju. Kot dopolnitev teh dejavnosti se vojaške sile EU ukvarjajo tudi s preprečevanjem tihotapljenja ljudi, zaščito plovil, bojem proti piratstvu in spremljanjem ribolovnih dejavnosti v sklopu operacij Sophia in Atalanta, pri čemer pri izpolnjevanju svojih dolžnosti sodelujejo tudi z Natom.

- *V sodelovanju z državami članicami bosta Komisija in visoka predstavnica gradili na strategiji EU za pomorsko varnost za sodelovanje z drugimi državami, da bi zmanjšali in odpravili grožnje pomorske varnosti in tveganja.*
- *Komisija in visoka predstavnica si bosta prizadevali za izboljšanje izmenjave medsektorskih pomorskih nadzornih informacij med državami članicami, vključno z EMSA, in med drugim v podporo izvajanju skupnega okolja za izmenjavo informacij (CISE), ter z državami, ki niso članice EU, s čimer bi se olajšalo mednarodno posredovanje.*
- *Komisija bo ocenila, kako bi olajšali interoperabilnost pomorskih nadzornih okolij, kot je CISE.*
- *Na podlagi tehnološkega razvoja na področju satelitske komunikacije in analize podatkov ter obstoječih sistemov za nadzor pomorskih dejavnosti bo Komisija v povezavi z visoko predstavnico začela izvajati pilotni projekt za spremljanje nezakonitega ribolova po vsem svetu, namenjen razširitvi poznavanja pomorskega področja, in preučila možnosti za razširitev spremljanja na druge sektorje.*

3. ZMANJŠEVANJE PRITISKA NA OCEANE IN MORJA TER USTVARJANJE POGOJEV ZA TRAJNOSTNO MODRO GOSPODARSTVO

Za zagotovitev zdravih oceanov kot sistema za vzdrževanje življenja in vira mora upravljanje oceanov postati učinkovitejše. Ukrepanje EU bi se moralo osredotočiti na podnebne spremembe in njihov vpliv, onesnaževanje morja in evtrofikacijo, zaščito, ohranjanje in obnovo morskih ekosistemov in biotske raznovrstnosti ter trajnostno izkoriščanje morskih virov.

Ukrep 6: Izvajanje sporazuma COP21 ter zmanjševanje škodljivih vplivov podnebnih sprememb na oceane, obale in ekosisteme

¹⁸ Uredba (EU) 2016/1624 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. septembra 2016 o evropski mejni in obalni straži ter spremembi Uredbe (EU) 2016/399 ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 863/2007, Uredbe Sveta (ES) št. 2007/2004 in Odločbe Sveta 2005/267/ES.

¹⁹ Mednarodna konvencija o preprečevanju onesnaževanja morja z ladij; MARPOL 73/78.

Komisija si bo prizadevala zaščititi vlogo morskih in obalnih ekosistemov z zmanjševanjem vplivov podnebnih sprememb. V sodelovanju z visoko predstavnico bo skušala doseči široko politično soglasje o tem, da je treba ohraniti naravno funkcijo „modrega ogljika“ v oceanih s sodelovanjem z EU in mednarodnimi političnimi akterji v okviru pogajanj o podnebnih spremembah in ustreznih mednarodnih okoljskih konvencij.

Komisija si bo prizadevala krepiti ukrepe, povezane z oceani, na ravni EU za izvajanje pariškega sporazuma o podnebnih spremembah, npr. zmanjšanje emisij ladij, nadaljnji razvoj obnovljivih virov energije. Skupaj z visoko predstavnico bo sodelovala z državami članicami in mednarodnimi partnerji pri spodbujanju vključevanja takšnih ukrepov v nadaljnje nacionalne ukrepe kot dela zavez iz pariškega sporazuma. Poleg tega bo Komisija spodbujala mednarodno sprejeti akcijski načrt za obravnavo posledic, med drugim segrevanja morja, dviga gladine morja in zakisljevanja. To delo bo temeljilo na petem ocenjevalnem poročilu in prihodnjem posebnem poročilu o podnebnih spremembah in oceanih ter na kriosferi Medvladnega foruma za podnebne spremembe.

- *Komisija bo pospešila sodelovanje z mednarodnimi partnerji, da dosežejo dogovor o skupnih ukrepih za varstvo in obnavljanje morskih in obalnih ekosistemov.*
- *Do leta 2020 bo Komisija začela mednarodna javno-zasebna partnerstva, namenjena obnovi, prilagoditvi ali razvoju „zelene in modre infrastrukture“.*
- *Skupaj z visoko predstavnico bo Komisija sodelovala z državami članicami in mednarodnimi partnerji pri spodbujanju vključevanja ukrepov, povezanih z oceani, v nadaljnje nacionalne ukrepe kot dela zavez iz pariškega sporazuma. Trenutno stanje bi se lahko predstavilo v sklopu pregleda globalnega stanja, kot določa pariški sporazum.*
- *Komisija bo predlagala mednarodne ukrepe na podlagi posledic, med drugim segrevanja morja, dviga gladine morja in zakisljevanja. Mreža za zeleno diplomacijo bo pomagala pri povezovanju z mednarodnimi partnerji.*

Ukrep 7: Boj proti nezakonitemu ribolovu in krepitev trajnostnega upravljanja oceanskih virov hrane na svetovni ravni

Boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu na svetovni ravni je prednostna naloga EU. Najmanj 15 % ulova rib po vsem svetu v vrednosti 8–19 milijard EUR letno je nezakonitega. EU sodeluje z drugimi državami pri vzpostavljanju strukturnih reform njihovih sistemov upravljanja ribištva. Cilj je okrepiti ta ukrep v naslednjih petih letih. Komisija si prizadeva zlasti za okrepitev večstranskih ukrepov za omejevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova z okrepitvijo instrumentov, namenjenih sledenju ter identificiranju plovil in državljanov, ki sodelujejo pri nezakonitem ravnanju, in za povečanje vloge ključnih mednarodnih agencij, kot je Interpol.

EU bo sodelovala z mednarodnimi partnerji, zagotovila podporo za krepitev tehničnih in upravnih zmogljivosti za boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, za spodbujanje sodelovanja med agencijami ter za ocenjevanje negativnih socialnih posledic teh praks.

- *Komisija bo poostrila ukrepe proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, in sicer z izboljšanjem zdajšnjih sistemov in s podporo*

državam članicam pri zagotavljanju učinkovitega nadzora z razvojem elektronskih orodij.

- V sodelovanju z visoko predstavnico bo Komisija sodelovala s tretjimi državami, med drugim pri krepitvi zmogljivosti in partnerstev z Evropsko agencijo za nadzor ribištva, vključno z izvajanjem sporazuma o ukrepih države pristanišča.
- Komisija in visoka predstavnica bosta z uporabo razpoložljivih sredstev EU za razvoj podprli ukrepe, ki bodo prispevali k boju proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu.
- Komisija bo sodelovala s tretjimi državami v okviru dvostranskih dialogov in formalnih postopkov (predhodna opredelitev, opredelitev in uvrstitev na seznam) v okviru uredbe o nezakonitem, neprijavljenem in nereguliranem ribolovu.
- V dvostranskih dialogih ter znotraj regionalnih in mednarodnih forumov bosta Komisija in visoka predstavnica obravnavali izzive, povezane z nezakonitim, neprijavljenim in nereguliranim ribolovom, kot so prisilno delo in druge oblike dela, ki kršijo človekove pravice.
- EU bo spodbujala večstransko ukrepanje, vključno z
 - vzpostavitev svetovnega registra ribiške flote,
 - dodelitev enotne identifikacije plovila (številka IMO) komercialnim ribiškim plovilom,
 - sprejetjem smernic za razvoj in izvajanje sistemov dokumentacije o ulovu (potrdila o ulovu) ter
 - krepitvijo vloge Interpola pri boju proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu.
- Komisija bo okrepila nadzor nad zunanjo ribiško floto EU povsod, kjer deluje, skladno s predlagano uredbo o trajnostnem upravljanju zunanjih ribiških flot²⁰.

Ukrep 8: Prepoved subvencioniranja škodljivih vrst ribolova

Subvencioniranje ribolova, ki prispeva k prelovu, preseganju zmogljivosti ter k nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, je že dolgo vzrok za mednarodno skrb. Na svetovnem vrhu o trajnostnem razvoju leta 2002 in leta 2012 je bilo poudarjeno, da ga je treba ustaviti. Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030 je zdaj določila rok (2020) za odpravo tega subvencioniranja.

Spodbujalo se bo mednarodna prizadevanja za zmanjšanje presežene zmogljivosti in prelova s strani ribiških flot po celem svetu ter za prepoved škodljivega subvencioniranja. To bo podprlo pogajanja STO za prepoved subvencioniranja, ki prispeva k preseganju zmogljivosti, prelovu ter k nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu.

- EU bo dejavno sodelovala pri večstranskih pogajanjih v okviru STO, da bi se do leta 2020 prepovedalo subvencioniranje, ki prispeva k preseganju zmogljivosti, prelovu ter k nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu.

²⁰ COM(2015) 636 final.

Ukrep 9: Boj proti morskim odpadkom in „morju plastike“

Morski odpadki so resna nevarnost za naše oceane. Komisija je že sprejela ukrepe za reševanje tega vprašanja pri samem viru in jih bo še bistveno okrepila.

Komisija bo predlagala ukrepe za zmanjšanje nastanka odpadkov v življenjskem ciklu proizvodov – vse od izbire surovin, zasnove izdelkov, proizvodnje, porabe, recikliranja pa do odlaganja.

V okviru akcijskega načrta za krožno gospodarstvo bo EU do leta 2017 predlagala strategijo o plastiki, ki bo obravnavala vprašanja, kot so možnosti recikliranja, biorazgradljivost, prisotnost nevarnih snovi v nekaterih vrstah plastike in morski odpadki, z jasno mednarodno komponento proti uhajanju plastike v okolje. To bo prispevalo k zmanjšanju odpadkov, ki pristanejo na plažah, in izgubljenega ribolovnega orodja za vsaj 30 % do leta 2020. Prispevalo bo tudi k zmanjšanju obsega mikroplastike, vnesene v morsko okolje, vključno – kadar je to potrebno – z omejevanjem njene uporabe v proizvodih.

S tem pa se bo prispevalo k izvajanju Agende 2030. Strategija bo potrdila tudi svetovni značaj problema in potrebe po skupnih ukrepih – tudi v okviru večstranskih okoljskih sporazumov. Preučila bo možnosti za poenostavitev boja proti morskim odpadkom pri zunanjem delovanju EU in razvojni pomoči, da bi zajezila dotok plastičnih odpadkov v svetovne oceane ter – kadar je to okoljsko upravičeno in tehnično izvedljivo – prispevala k dobro usklajenim ukrepom odstranjevanja.

- *Kot del strategije za krožno gospodarstvo bo Komisija v letu 2017 predlagala strategijo o plastiki, ki bo poleg vprašanj, kot so možnosti recikliranja in biorazgradljivost, obravnavala tudi morske odpadke.*
- *Komisija bo obravnavala morske vire smetenja morja, vključno z ladijskim prometom in ribolovnimi dejavnostmi, in sicer v okviru revizije direktive o pristaniških zmogljivostih za sprejem ladijskih odpadkov in ostankov tovarov²¹ in – če je to potrebno – dodatnih ukrepov v povezavi z ribolovnimi dejavnostmi in ribogojstvom.*
- *Komisija bo prispevala k oceni učinkovitosti mednarodnih, regionalnih in podregionalnih strategij upravljanja in pristopov za boj proti plastičnim morskim odpadkom in mikroplastiki, kot je zahtevala Skupščina ZN za okolje.*
- *Komisija bo zagotovila finančno podporo zlasti iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo za izboljšanje zmogljivosti za zbiranje morskih odpadkov in razpoložljivosti podatkov o koncentracijah odpadkov v morjih okrog EU.*
- *Komisija bo predlagala, da se okrepi institucionalni okvir za obravnavo morskih odpadkov, npr. s pomočjo boljšega usklajevanja mednarodnih prizadevanj z načrtom G7 za boj proti morskim odpadkom in z globalnim partnerstvom za ravnanje z morskimi odpadki.*
- *Komisija bo globalne in regionalne zaveze nadaljevala s spodbujanjem akcijskih načrtov za morske odpadke, osredotočenih na konvencije o regionalnih morjih v Evropi.*

²¹ Direktiva 2000/59/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2000 o pristaniških zmogljivostih za sprejem ladijskih odpadkov in ostankov tovarov.

Ukrep 10: Spodbujanje pomorskega prostorskega načrtovanja (PPN) na svetovni ravni

Trajnostna raba oceanov in njihova biotska raznovrstnost, vključno z doseganjem ustreznih ciljev trajnostnega razvoja, sta odvisni od ustreznega načrtovanja in upravljanja človekove rabe znotraj in zunaj območij nacionalne jurisdikcije. PPN lahko zagotovi učinkovito organizacijo pomorskih rab znotraj nekega pomorskega območja, vključno z imenovanjem, upravljanjem in z mrežnim povezovanjem zaščitene morske območij²². Uporaba PPN narašča po vsem svetu in v zadnjem desetletju se je zbralo veliko izkušenj ter najboljših praks.

V letu 2017 bo Komisija začela sodelovati z vsemi ustreznimi akterji, da pripravi predloge za mednarodno sprejete smernice za spodbujanje uporabe PPN in z njimi povezanih postopkov v partnerskih državah in na mednarodni ravni, zlasti v okviru ZN.

- V letu 2017 bo Komisija začela s pripravo predlogov za mednarodne smernice o PPN.

Ukrep 11: Uresničitev globalnega cilja, tj. ohranitev 10 % morskih in obalnih območij, ter spodbujanje učinkovitega upravljanja zaščitene morske območij

Stanje morske biotske raznovrstnosti je trenutno zelo zaskrbljujoče. Tropski grebeni so v zadnjih 30 letih izgubili več kot polovico svojih gradbenih koral. Trenutno zaščitena morska območja zajemajo samo 3,4 % morij in oceanov, kar je precej manj od 10 %, tj. cilja za ohranjanje, ki je bil na svetovni ravni dogovorjen za leto 2020. Obnova in zaščita morskih ekosistemov bi prinesli okoljske in gospodarske koristi. Povečanje pokritosti zaščitene morske območij na 30 % bi lahko ustvarilo do 920 milijard USD med letoma 2015 in 2050²³.

Različne organizacije in forumi razvijajo različne vrste orodij za upravljanje na posameznih območjih skladno s svojimi pristojnostmi²⁴. Vendar so zaščitena morska območja učinkovita le, če so dobro upravljana in tvorijo ekološko usklajeno omrežje. Njihovo upravljanje zahteva ustrezno načrtovanje pa tudi človeške in finančne vire.

Komisija bo še naprej prispevala k učinkovitosti zaščitene morske območij po vsem svetu, in sicer s spodbujanjem izmenjave najboljših praks in podpiranjem prizadevanj za usklajena omrežja. Komisija bo prav tako spodbujala regionalno in mednarodno sodelovanje za razvoj dolgoročnih, trajnostnih mehanizmov financiranja za zaščitena morska območja²⁵.

²² Direktiva EU o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje iz leta 2014, sporočilo iz leta 2008 o pristopu EU k PPN in smernice Unesca o PPN določajo vrsto elementov, ki podpirajo razvoj PPN.

²³ OECD (2016), *The Ocean Economy in 2030* (Oceansko gospodarstvo leta 2030), Izdaja OECD, Pariz.

²⁴ Regionalne organizacije za upravljanje ribištva, konvencije o regionalnih morjih (Konvencija o varstvu morskega okolja severovzhodnega Atlantika – Konvencija OSPAR) o zaščitene morske območij, IMO o posebno občutljivih morske območij (PSSA); razprave o zaščitene morske območij in ABNJ so del pogajanj o BBNJ.

²⁵ Vključno s projekti, ki jih financira EU, kot je pilotni projekt Evropskega parlamenta o čezatlantskem sodelovanju glede zaščitene morske območij.

Novi izvedbeni sporazum UNCLOS o ohranjanju in trajnostni rabi BBNJ bi pripomogel k uresničitvi globalnega cilja za ohranitev, določenega na 10 %, in občutno povečal pokritost zaščitenih morskih območij na odprtem morju.

- *Komisija bo prispevala k učinkovitosti in širitvi zaščitenih morskih območij po vsem svetu, in sicer s spodbujanjem izmenjave najboljših praks in podpiranjem prizadevanj za usklajena omrežja.*
- *Komisija bo prav tako spodbujala regionalno in mednarodno sodelovanje za razvoj dolgoročnih, trajnostnih mehanizmov financiranja za zaščiteni morskimi območja.*
- *Komisija bo dokončala projekt tesnega medinstitucionalnega sodelovanja glede zaščitenih morskih območij, ki bi olajšal izmenjavo najboljših praks in krepitev zmogljivosti na atlantskih zaščitenih morskih območjih v Evropi in Afriki ter v Severni in Južni Ameriki.*
- *Komisija bo zagotovila možnosti financiranja v okviru programa Obzorje 2020 in programov LIFE za morske raziskave, ki so ključnega pomena za vzpostavitev zaščitenih morskih območij ter se bo povezala z mednarodnimi partnerji.*

4. KREPITEV MEDNARODNEGA RAZISKOVANJA IN PODATKOV O OCEANIH

Dobro znanstveno poznavanje oceanov je ključnega pomena za uspešno izvajanje večine navedenih ukrepov in zagotavljanje trajnostne rabe virov. Zahteva znatne naložbe v sredstva in opremo. Družba ima od tega največjo korist, če se znanje in podatki delijo.

EU in države članice imajo zelo dobre rezultate pri financiranju morskih in pomorskih raziskav ter pri izboljšanju razpoložljivosti podatkov in interoperabilnosti. Sodelovanje z mednarodnimi partnerji, tudi pri združevanju virov, je nujen naslednji korak za zagotovitev baze znanja, potrebne za učinkovito upravljanje oceanov.

Ukrep 12: Usklajena strategija EU za opazovanje oceanov, podatke o oceanih in morsko računovodstvo

Evropska mreža za pomorsko opazovanje in podatke (EMODnet) raziskovalcem, javnim organom, podjetjem in civilni družbi omogoča iskanje, ogled, prenos in uporabo podatkov ter podatkovnih proizvodov iz več kot 100 organov za morsko raziskovanje na področju batimetrije, geologije, habitatov, fizike, kemije in morskih organizmov morij v Evropi.

Usklajevanje dejavnosti EU z dejavnostmi mednarodnih partnerjev bi znatno okrepilo znanja, pomembna za upravljanje oceanov, in sicer tudi z znatno okrepitvijo integriranega računovodskega sistema za naravni kapital in ekosistemske storitve, ki se razvija v sodelovanju z Evropsko agencijo za okolje in mednarodnimi partnerji.

- *Komisija bo gradila na omrežju EMODnet, da predloži usklajeno strategijo za opazovanje oceanov v letu 2018 skladno s sporočilom G7 iz Cukube²⁶. Ocenila bo, ali mreže za opazovanje oceanov ustrezajo svojemu namenu, ter analizirala*

²⁶ <http://www.japan.go.jp/g7/userdata/common/data/20160517communique.pdf>.

gospodarske, okoljske in družbene koristi, ki bi jih povzročilo njihovo spodbujanje.

- *V okviru tega sporočila, načrtovanega za leto 2018, bo Komisija predlagala, kako bi lahko uskladili delovanje EMODnet z drugimi nacionalnimi ali regionalnimi prizadevanji za zbiranje morskih podatkov, da bi se ustvarila mednarodna mreža pomorskih podatkov in zagotovil prost dostop do teh podatkov.*

Ukrep 13: Okrepitev naložb v „modro“ znanost in inovacije

Evropska unija in države članice porabijo letno približno 2 milijardi EUR za raziskave morja. Več kot 260 milijonov EUR prihaja iz programa za raziskave in inovacije Obzorje 2020. Pomembno je, da se ohrani to stopnjo ambicioznosti. Posebno prednostno področje „modre rasti“ je osredotočeno na medsektorske morske in pomorske raziskave ter podpira politike, povezane z oceani, vključno z ribištvom, energijo iz vetrnih elektrarn na morju in s pomorskim prometom.

Države članice vse pogosteje usklajujejo ali povezujejo svoje raziskovalne programe za reševanje skupnih problemov na ravni EU (na primer prek pobude za skupno načrtovanje Zdrava in produktivna morja in oceani ter projektov Obzorje Črnega morja in EMBLAS) in na ravni morskih bazenov (na primer prek pobud BONUS za Baltsko morje in BlueMed za Sredozemsko morje).

- *V okviru evropske pobude za računalništvo v oblaku²⁷ bo Komisija vzpostavila „pilotni projekt modrega znanstvenega oblaka“ ter še naprej vlagala v raziskave in inovacije.*
- *Komisija bo sodelovala s partnericami iz skupine G7 pri razvoju nove pobude G7 o prihodnosti oceanov za izboljšanje raziskav ter opazovanja oceanov in morij.*

Ukrep 14: Mednarodna partnerstva za oceanske raziskave, inovacije in znanost

Raziskovanje oceanov in znanost s tega področja, ki se izvaja in nahaja v EU, imata lahko precejšnjo korist od sodelovanja z inštituti zunaj EU. Izjava iz Galwaya iz leta 2013 med EU, ZDA in Kanado o sodelovanju v zvezi z raziskavami Atlantskega oceana je bila odločilen korak naprej. Komisija bo izjavo iz Galwaya še naprej izvajala.

Za izboljšanje znanj in spretnosti, potrebnih za inovacije in konkurenčnost, bo Komisija še naprej podpirala partnerstva na področju pomorske tehnologije, ki jih vodi industrija, na podlagi okvira za sektorsko sodelovanje na področju znanj in spretnosti.

Skladno s priporočilom OECD za spodbujanje večjega mednarodnega sodelovanja na področju pomorske znanosti in tehnologije bo preučila tudi možnosti za vzpostavitev mednarodnih mrež za izmenjavo izkušenj pri spodbujanju inovativnih pomorskih tehnologij, ki so tesno povezane z obstoječimi orodji.

- *Komisija bo razvila partnerstva za pomorske raziskave in znanost s ključnimi partnerji na podlagi obstoječih sporazumov za znanost in tehnologijo, vključno*

²⁷ Sporočilo o strategiji za enotni digitalni trg za Evropo (COM(2015) 192, 6. 5. 2015).

z oceanskimi partnerstvi, kjer je to primerno, ter globalnimi zavezništvi, katerih je članica, kot sta forum Belmont ali Skupina za opazovanje Zemlje.

- Komisija bo okrepila vse svoje delo na področju Vseatlantskega zavezništva za raziskovanje oceanov, in sicer s podpiranjem okrepljenih pomorskih okvirov sodelovanja s ključnimi akterji v južnem Atlantiku.*
- Komisija bo nadaljevala prizadevanja za vključitev držav južnega Sredozemlja v pobudo BlueMed. Prav tako bo okrepila svojo vključenost v znanost, raziskave in inovacije na območju Črnega morja v okviru sinergije Črnega morja.*

5. ZAKLJUČEK

EU ima pomembno odgovornost do oceanov in morij. Pomembno vlogo ima kot vodilna sila na področju trajnostnega razvoja, kot globalni akter v okviru za upravljanje oceanov in kot uporabnik oceanskih virov. EU bi morala okrepiti prizadevanja za zagotovitev varnih, zavarovanih, čistih in trajnostno upravljanih oceanov v korist zdajšnjih in prihodnjih generacij.

Komisija in visoka predstavnica sta zavezani k izboljšanju upravljanja oceanov s poudarkom na zgoraj navedenih prednostnih področjih. Pri tem bosta spodbujali sinergije med politikami in strategijami EU, ki lahko podprejo izboljšanje upravljanja oceanov, na primer z izboljšanjem pomorske varnosti in z dajanjem prednosti trajnostnemu razvoju.

Sodelovali bosta z državami članicami, mednarodnimi organizacijami in partnerji, z regionalnimi organizacijami in zainteresiranimi stranmi za pospešitev predlaganih ukrepov ter dodatno preučitev načinov in sredstev za krepitev mednarodnega upravljanja oceanov. V sodelovanju z visoko predstavnico bo Komisija ustanovila forum zainteresiranih strani EU za oceane in morja po vsem svetu. Ta bo podprl nadaljnje ukrepe trenutne pobude in razvil redni dialog o prizadevanjih EU za izboljšanje mednarodnega upravljanja oceanov. Prvo srečanje foruma bo v letu 2017.

Komisija in visoka predstavnica bosta poročali o napredku pri izvajanju navedenih ukrepov v rednih časovnih presledkih in prvič najpozneje v dveh letih po sprejetju tega sporočila.